Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 18.09.2013 www.osw.waw.pl

Centrolewicowy rząd w Albanii – nowe otwarcie?

Marta Szpala

15 września albański parlament przegłosował wotum zaufania dla centrolewicowego rządu Ediego Ramy. Rząd powołała szeroka koalicja ugrupowań, z dominującymi Partią Socjalistyczną (PS) Ediego Ramy oraz Socjalistycznym Ruchem na rzecz Integracji (LSI) Ilira Mety. Koalicja w czerwcowych wyborach parlamentarnych uzyskała 57,7% głosów i 84 miejsca w 140-osobowym parlamencie. Do opozycji przeszła rządząca od 2005 roku Partia Demokratyczna (PD) ekspremiera Saliego Berishy, który ustąpił ze stanowiska szefa partii. PD uzyskała w wyborach 39,9% głosów i 56 mandatów w parlamencie. Frekwencja była znacznie wyższa niż w poprzednich wyborach i wyniosła 53,5%.

Komentarz

- Przejęcie władzy przez koalicję Ramy oznacza koniec kariery Berishy, który od 1992 roku odgrywał jedną z kluczowych ról na scenie politycznej Albanii i znacząco wpłynął na charakter albańskiej demokracji. Ostatnie lata jego rządów cechowały się instrumentalnym traktowaniem instytucji państwowych, dominacją osób powiązanych z PD w sferze gospodarczej oraz zaostrzającym się konfliktem pomiędzy rządzącą PD a opozycyjną PS. Spór między partiami paraliżował instytucje państwowe (parlament, Centralna Komisja Wyborcza, Sąd Najwyższy), co stało się główną przyczyną zablokowania procesu integracji z UE. Sama opozycja skłaniała się do pozaparlamentarnych metod prowadzenia polityki, pogłębiając kryzys państwa (np. bojkot parlamentu w 2009 roku, permanentne demonstracje). W tym kontekście zaakceptowanie wyniku wyborów przez PD i pokojowe przekazanie władzy opozycji dają nadzieję na wyjście z paraliżu państwa.

- Zmiana rządu nie oznacza przewartościowania priorytetów w polityce zagranicznej ani wewnętrznej. Programy PS i PD są zbliżone: kładą nacisk na integrację z UE, współpracę z sojusznikami w ramach NATO (Albania jest członkiem Sojuszu od 2009 roku), bliskie związki z USA oraz państwami regionu (Kosowo). Edi Rama obiecuje koncyliacyjny styl uprawiania polityki i kompleksową reformę państwa, przede wszystkim budowę niezależnego wymiaru sprawiedliwości i administracji. Realizacji tych celów może jednak zagrozić sojusz z LSI (partia ta uzyskała 18 mandatów), której lider jest podejrzany o wymuszanie łapówek.

- Wyzwaniem dla rządu będzie poprawa trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Albania jest jednym z najbiedniejszych państw europejskich (PKB *per capita* na poziomie 30% średniej unijnej w 2011 roku). Choć od ponad dekady odnotowuje wzrost gospodarczy,

ostatnio widoczne jest spowolnienie (3% PKB w 2011). Zadłużenie państwa wynosi ok. 60% PKB, a bezrobocie 14%. Korupcja, brak infrastruktury oraz niestabilne prawo odstraszają inwestorów zagranicznych, co przekreśla szanse na zmniejszenie dystansu do państw UE.

- UE dwukrotnie odrzuciła złożony w 2009 roku wniosek akcesyjny Albanii. Bruksela domagała się demokratycznych wyborów, a także reform w administracji publicznej, wymiarze sprawiedliwości, parlamencie, prawie własności itp. Paradoksalnie uzyskanie statusu kandydata do UE może być dla rządu Ramy najłatwiejszym zadaniem, gdyż unijne instytucje pozytywnie oceniły wybory, a pod koniec maja parlament przyjął trzy z wymaganych przez Brukselę ustaw (o Sądzie Najwyższym, regulamin parlamentu oraz o Służbie Cywilnej).